

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Екологічне право

Шифр та назва спеціальності

101 Екологія

Інститут

ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма

Інженерна екологія

Кафедра

Права (306)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Обов'язкова, спеціальна (фахова)

Семестр

8

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Вергун Володимир Григорович

volodymyr.verhun@khpi.edu.ua

Старший викладач

Автор понад 40 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідний лектор з курсів: «Правознавство», «Господарське право», «Господарське і фінансове право», «Правове регулювання підприємницької діяльності», «Екологічне право».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Гаряєва Ганна Михайлівна,

Hanna.Hariaieva@khpi.edu.ua

Доцент

Автор та співавтор понад 150 наукових та науково-методичних праць. Провідний лектор з дисципліни: «Договірне право». Має 10 свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір. Член Союзу юристів України. Досвід роботи – 30 років.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

"Екологічне право" є комплексною галуззю національного права, що становить систему правових норм, які регулюють екологічні відносини з приводу приналежності, використання, забезпечення екологічної безпеки, відтворення природних ресурсів у їх нерозривному зв'язку з природним середовищем, охорони навколишнього природного середовища з метою реалізації інтересів відповідних суб'єктів і підтримання сталого екологічного розвитку, екологічної рівноваги у країні та окремих її регіонах.

Мета та цілі дисципліни

Формування у студентів сталої системи еколого-правових поглядів і знань, навичок застосування екологічного законодавства, підвищення рівня свідомості і еколого-правової культури, розуміння необхідності позитивної екологічно спрямованої поведінки, вміння вибору оптимальних державно-правових засобів щодо забезпечення екологічної безпеки людини у процесі будь-якої діяльності, охорони довкілля, ефективного використання природних ресурсів та захисту екологічних прав особи.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль - залік.

Компетентності

СК-1. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

СК-2. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.

СК-3. Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук.

СК-4. Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства.

Результати навчання

РН-19. Підвищувати професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.

РН-20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 90 год. (3 кредити ECTS): лекції – 30 год., практичні заняття – 10 год., самостійна робота – 50 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: "Економіка природокористування".

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються такі методи навчання як: співбесіда, пояснення, розповідь, інноваційні методи з використанням мультимедійних презентацій, лекції. Навчальні матеріали розміщені на сайті кафедри права.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Предмет, метод, система екологічного права

Тема 2. Право власності на природні ресурси

Тема 3. Екологічні права і обов'язки громадян

Тема 4. Керування в області природо-використання і охорони навколишнього середовища

Тема 5. Право природокористування

Тема 6. Відповідальність за порушення екологічного законодавства

Тема 7. Право користування водами

Тема 8. Право користування надрами і право лісокористування

Тема 9. Право користування тваринним світом

Тема 10. Правове регулювання використання і охорони атмосферного повітря

Тема 11. Право користування територіями і об'єктами природо-заповідного фонду

Тема 12.Правова охорона навколишнього середовища у сільському господарстві
Тема 13.Правова навколишнього середовища у промисловості, енергетиці, транспорті
Тема 14.Правова охорона навколишнього середовища міст та інших населених пунктів
Тема 15.Законодавство про охорону навколишнього середовища і природокористування зарубіжних держав. Міжнародно-правова охорона навколишнього середовища

Теми практичних занять

Тема 1. Поняття екологічного права

Поняття і види екологічних відносин, що регулюються екологічним правом (земельні, водні, горні, лісові, фауністичні, атмосферно-повітряні, охоронні і т. д.)

Об'єкти і суб'єкти екологічного права

Джерела екологічного права

Принципи екологічного права

Тема 2. Поняття, загальна характеристика і зміст права власності на природні ресурси

Форми права на власність на природні ресурси

Суб'єкти і об'єкти права власності на природні ресурси

Форми і методи забезпечення права власності на природні ресурси

Тема 3. Поняття екологічних прав громадян

Види екологічних прав

Обов'язки громадян в області екології

Способи захисту екологічних прав громадян

Гарантії реалізації екологічних прав громадян

Тема 4. Поняття керування в області екології та відповідальності в екологічному праві

Система органів управління та функції керування в області екології

Основні принципи державного керування в області природокористування і охорони навколишнього середовища

Умови здійснення відповідальності в екологічному праві

Класифікація екологічних правопорушень

Види відповідальності за порушення екологічного законодавства

Тема 5. Загальна характеристика права користування водами, поняття, об'єкти і суб'єкти

Права і обов'язки водокористувачів

Правова охорона вод

Загальна характеристика землекористування, об'єкти і суб'єкти

Види права землекористування

Правові гарантії і захист прав землекористування

Тема 6. Поняття і загальна характеристика користування надрами

Порядок і умови виникнення, зміни і припинення права користування надрами

Права, обов'язки і захист прав надрокористувачів

Загальна характеристика користування лісами, суб'єкти і об'єкти

Права і обов'язки лісокористувачів

Охорона і захист лісового фонду

Тема 7. Загальна характеристика користування тваринним світом

Права та обов'язки користувачів тваринним світом

Правове регулювання мисливства, рибалки, їх поняття та види

Відповідальність за порушення законодавства про охорону і використання тваринного світу

Поняття браконьєрства в мисливському і рибному господарстві

Майнова та інша відповідальність

Тема 8. Поняття і особливості права користування атмосферним повітрям

Правове регулювання стандартизації і нормування забруднення атмосферного повітря

Види фізичного впливу (шуми, ультразвук, електричний розряд і т. д.), види біологічного впливу (бактерії, віруси і т. д.)

Правові способи попередження забруднення атмосферного повітря при розміщенні населених пунктів, господарських товариств, АЕС, видобування корисних копалин і т. д.

Відповідальність за порушення законодавства про використання атмосферним повітрям

Тема 9. Правова охорона вод, лісів, надр і т. д. в області агропромислового виробництва

Охорона навколишнього середовища, пов'язана з меліорацією землі

Правове забезпечення охорони навколишнього середовища, пов'язане з хімізацією сільськогосподарського виробництва і використанням важкої машинної техніки
Правове забезпечення охорони навколишнього середовища, пов'язане з капітальним будівництвом. Правове забезпечення охорони навколишнього середовища, пов'язане з експлуатацією тваринницьких приміщень
Тема 10. Основні задачі охорони навколишнього середовища у промисловості, енергетиці на транспорті
Правові рішення охорони навколишнього середовища на підприємствах ядерної енергетики
Екологічні вимоги до будівництва, проектування, експлуатації і реконструкції підприємств та інших об'єктів
Порядок обмеження і припинення діяльності підприємств та інших організацій у зв'язку з порушеннями ними екологічного законодавства

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до семінарських занять та самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях.
Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (офіційні сайти органів державної влади, судових органів влади) для самостійного вивчення та аналізу.

Література та навчальні матеріали

1. Гетьман А. П. Екологічне право: підручник. - Х.: Право, 2021. - 432 с.
https://pravo-izdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=4481&download_id=1488
2. Гетьман А. П., Шульга М. В., Бредіхіна В. Л. Правове регулювання екологічної безпеки в Україні. - Х.: Право - 2019 - 296 с.
https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/POSIBNIKI_2012/Ekolog_bezpeka_2012.pdf
3. Краснова М. В., Краснова Ю. А. Екологічне право України. Спеціальна та особлива частина: підручник. – Київ: НУБіП України - 2023 - 278 с.
<https://dglib.nubip.edu.ua/server/api/core/bitstreams/835ee4f7-5303-400a-8ff9-4e527aa352d0/content>
4. Екологічне право України. Загальна частина: підручник / М. В. Краснова, Ю. А. Краснова.–К.: ВПЦ «Київський університет», 2021. – 190с.
<https://dglib.nubip.edu.ua/server/api/core/bitstreams/835ee4f7-5303-400a-8ff9-4e527aa352d0/content>
5. Екологічне право України : курс лекцій / за ред. д-ра юрид. наук, проф. кафедри аграрного, земельного та екологічного права НУ»ОЮА» Каракаша І. І. – Одеса : 2020. – 321 с.
<https://hdl.handle.net/11300/12547>
6. Екологічне право у схемах та визначеннях : навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. К. Р. Резворович. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 188 с.
https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/10687/1/%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82_%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%20%D0%B2%20%D1%81%D1%85%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%85.pdf

Інформаційні ресурси в інтернеті:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України «Урядовий портал України». – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/>
3. Офіційний сайт Інституту проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого. – Режим доступу : <http://www.legality.kiev.ua/>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються за результатами поточного оцінювання. Залік : практичні роботи 40%, дві контрольні роботи по 30%

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

25.08.2023

Завідувач кафедри
Ірина ЛИСЕНКО

31.08.2023 р.

Гарант ОП
Олеся ФІЛЕНКО